

Tradycje Wielkanocne

w Polsce i Hiszpanii

Tradycje i zwyczaje wielkanocne w Polsce

Malowanie jajek

Zwyczaj malowania jajek na Święta wywodzi się jeszcze ze starosłowiańskich wierzeń, gdzie jajko miało bardzo ważne znaczenie. Symbolizowało siły vitalne i podobnie jak dzisiaj – początek nowego życia. Pośredniczyło między światem ludzkim, a duchów i bogów. Obecnie wszystkie kolorowe jajka zwane są pisankami, ale można rozróżnić wśród nich:

Kraszanki – ich nazwa pochodzi od słowa „krasić”, czyli „barwić”, bo kraszanki to jajka gotowane w barwnym wywarze – dawniej uzyskiwanym tylko z naturalnych składników, takich jak łupiny cebuli, kora dębu, łupiny włoskiego orzecha, sok z buraka czy pędy młodego żyta. Często wydrapuje się na nich przeróżne wzory.

Nalepianki – to jaja zdobione kolorowymi wycinankami z papieru.

Oklejanki – to wydmuszki oklejone rdzeniem sitowia i kolorową włóczką, co tworzy piękne ornamenty.

Pisanki były również przedmiotem zabawy! Do dzisiaj w niektórych domach ludzie bawią się w tak zwaną „**walatkę**”, która polega na stukaniu się czubkami jajek lub toczeniu pisanek po stole, tak by się zderzyły. Wygrywa ten, którego jajko rozbiło pisanek przeciwnika.

Malowanie jajek

Kraszanki

Nalepianki

Oklejanki

Święcenie pokarmów

Zwyczaj święcenia pokarmów w Wielką Sobotę uchwalił się, aż po dziś dzień. Ma on korzenie pogańskie, ale został uświęcony przez Kościół. Dzisiaj w Kościele święcone są tylko symboliczne pokarmy, które mieszczą się w niewielkim, zazwyczaj wiklinowym koszyku. Zawartość takiej święconki może być też różna, w zależności od danego regionu. Nie może jednak zabraknąć: jajek, chleba, kiełbasy lub wędlin, soli, baranka (z masła lub cukru), chrzanu oraz kawałka domowego ciasta. Dawniej święcono wszystkie pokarmy, które miały zostać spożyte w czasie wielkanocnego śniadania! Układano je w większych koszach i zanoszono do kościoła lub święcono przy kapliczce, a nawet przed domostwem. Rozkładano dania na białych płachtach lub obrusach, by zostały poświęcone przez księdza, który przyjeżdżał specjalnie w tym celu do wsi. Wierzano, że taka biała płachta ma moc ochrony przed piorunami, dlatego rozkładano ją przed domem, gdy nadchodziła burza.

Niektóre tradycyjne Polskie potrawy wielkanocne:

Mazurek

Babka

Kołacz

Pascha

Niektóre tradycyjne Polskie potrawy wielkanocne:

Kielbasa na ciepło

Pieczone mięso

Żurek albo barszcz biały

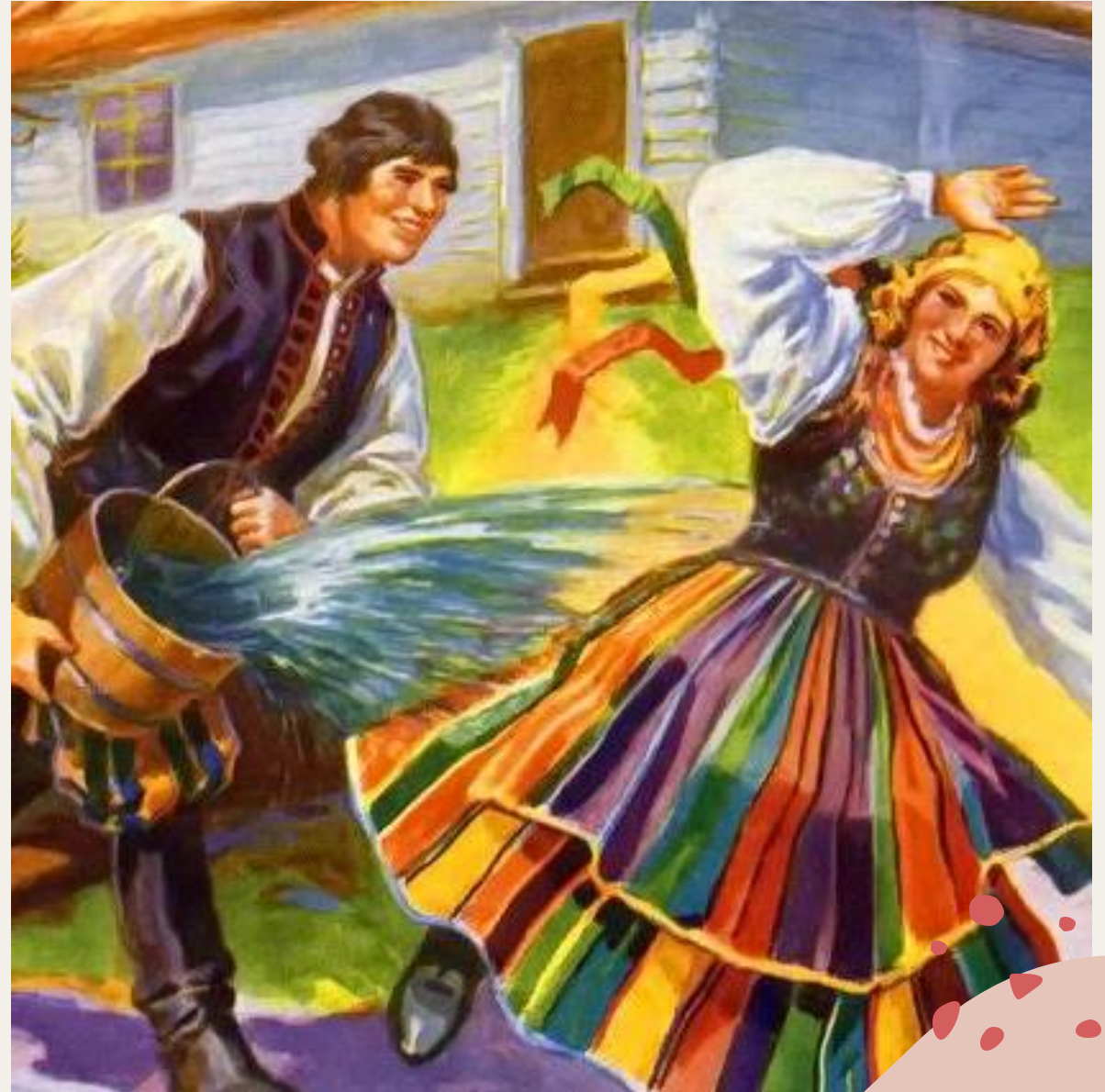

Ćwikła z chrzanem

Śmigus dyngus

Wielkanocny Poniedziałek (lany poniedziałek, śmigus-dyngus) to czas radości, zabawy, psikusów, na które wszyscy czekają przez cały okres postu. W tym dniu polewamy się wodą. Dawniej śmigus i dyngus były osobnymi zwyczajami – śmigus oznaczał tradycyjne smaganie, czyli uderzanie wierzbowymi gałązkami lub polewanie wodą. Wszystko w formie zabawy – chłopcy smagali dziewczęta po gołych łydkach. Dyngus to inaczej wykup. Chłopcy chodzi od domu do domu i w zamian za życzenia i śpiew domagali się wykupu w postaci pisanek, słodyczy, pieniędzy. Z czasem połączono te zwyczaje i dziś tylko polewamy się wodą. Dawniej chodzono po wsi z kogutem – symbolem sił witalnych i urodzaju. Kogutek był mile widzianym gościem w każdym gospodarstwie. Z czasem żywe zwierzęta zastąpiły te gliniane, drewniane.

Tradycje i zwyczaje wielkanocne w Hiszpanii

Tradycje i zwyczaje wielkanocne w Hiszpanii

W Hiszpanii Wielkanoc obchodzona jest bardzo uroczyście. Hiszpanie świętują w kościołach oraz na ulicach miast i wiosek, biorąc udział w licznych procesjach. Większy nacisk kładzie się na mękę Chrystusa niż na zmartwychwstanie, więc nie ma zwyczaju składania sobie życzeń świątecznych.

Wielki Tydzień przeżywany jest w Hiszpanii nie tylko w gronie rodzinnym, ale wspólnie, przez całe społeczeństwo. Wzdłuż głównych ulic miast ustawia się krzesła, pozostawiając centralne miejsce dla procesji, aby nawet ci, którym brakuje sił, mogli uczestniczyć w wydarzeniach. Dla jednych jest to tylko spektakl kulturalny, umiejętnie wykorzystywany do reklamy miejscowości w celach turystycznych, dla innych zaś to przede wszystkim obwieszczenie o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa.

Tradycje i zwyczaje wielkanocne w Hiszpanii

Najbardziej spektakularnie obchodzony jest Wielki Tydzień w Andaluzji – tam odbywają się najbardziej znane **procesiones de los pasos con figuras de Jesús o María** – procesje z platformami, na których ustawione są figury Jezusa czy Maryi oraz różne sceny pasyjne. Są to procesje organizowane przez **cofradías** – bractwa religijne, których członkowie w trakcie obchodów noszą charakterystyczne, szpiczaste kaptury jedynie z wyciętymi otworami na oczy. Mają one różne kolory, w zależności od bractwa do którego przynależą noszący je zakonnicy.

Inne interesujące wydarzenia Wielkiego Tygodnia to np. **la Rompida de la hora** – „wybicie godziny” świętowane w Aragonii podczas **el Viernes Santo** – Wielkiego Piątku, kiedy to w całym mieście przez wiele godzin rozbrzmiewają bębny i fanfary.

Tradycje i zwyczaje wielkanocne w Hiszpanii

Również obchody Niedzieli Palmowej, szczególnie w Walencji, są bardzo ciekawe. Podczas **la Procesión de la Borriquita** - Procesja Zakonu Borriquita, uczestnicy niosą ze sobą **las típicas palmas blancas** - charakterystyczne białe palmy i również przyozdabiają nimi domy, na znak zwycięstwa Chrystusa nad śmiercią.

Warto dodać, że nie wszystkie hiszpańskie zwyczaje wielkanocne są tak oczywiste. Niektóre z ich sposobów świętowania są dość zaskakujące i znacznie różnią się od tych praktykowanych w Polsce. Jedną z takich ciekawostek jest np. **„el trenca perols” en Valencia**, co moglibyśmy przetłumaczyć z katalońskiego dosłownie jako „niszczenie garów”. Podczas tego wydarzenia, **el Sábado Santo a la medianoche** - w Wielką Sobotę o północy, mieszkańcy wyrzucają przez okna starą zastawę stołową oraz wylewają wodę. Jest to ich sposób na wyrażenie radości ze zmartwychwstania Jezusa.

Niektóre tradycyjne Hiszpańskie potrawy wielkanocne:

La mona de Pascua

Las torrijas

Los buñuelos

Niektóre tradycyjne Hiszpańskie potrawy wielkanocne:

Las patatas viudas

La sopa de ajo

Los buñuelos de bacalao

El potaje de vigilia de garbanzos, espinacas y bacalao

*Dziękuję za uwagę i życzę
Wesołych Świąt
Wielkanocnych,
¡Felices Pascuas!*

Maria Kwasiborska

